

Župančičeva 3, p. p. 644 a, 1001 Ljubljana

T: 01 369 66 00

F: 01 369 66 09

E: gp.mf@gov.si

www.mf.gov.si

Številka: 4032-8/2025-1611-14

Ljubljana: 11. 9. 2025

EVA: /

GENERALNI SEKRETARIAT
VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2024) – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 15. člena Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15), drugega odstavka 17. člena Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 – ZDLGPE) in prvega odstavka 106.k člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1 in 39/25) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2024), in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka vlade

Priloge sklepa:

- dopis SID banke
- Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2024)

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za finance
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: /		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
– mag. Aleksander Nagode, generalni direktor Direktorata za javno premoženje, – Goran Kitić, vodja Sektorja za upravljanje javnega premoženja, – Stana Gantar, podsekretarka v Sektorju za upravljanje javnega premoženja.		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: /		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
– Klemen Boštjančič, minister, – Gordana Pipan, državna sekretarka, – mag. Aleksander Nagode, generalni direktor Direktorata za javno premoženje, – Goran Kitić, vodja Sektorja za upravljanje javnega premoženja, – Stana Gantar, podsekretarka v Sektorju za upravljanje javnega premoženja.		
5. Kratek povzetek gradiva:		
SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana, je specializirana banka z javnim pooblastilom za izvajanje spodbujevalnih in razvojnih nalog ter storitev na področjih mednarodne trgovine, gospodarskega in razvojnega sodelovanja, podjetniških, inovacijsko-raziskovalnih in izobraževalnih dejavnosti, ekologije in energetike ter izgradnje infrastrukture in na drugih področjih, pomembnih za razvoj Republike Slovenije. Javna pooblastila izhajajo iz Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov, Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki, Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije, Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe, Zakona o javnih financah, Zakona o poroštvih RS za financiranje investicij gospodarskih družb, Zakona o spodbujanju investicij in Zakonu o varstvu okolja. V letu 2020 so bila SID banki dana še pooblastila po Zakonu o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo ter po Zakonu o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitve posledic epidemije COVID-19. V letu 2022 so bila SID banki dana tudi pooblastila na podlagi Zakona o stanovanjski jamstveni shemi za mlade, konec leta 2023 pa pooblastila na podlagi Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev. V priloženem poročilu je podrobneje opisano izvajanje teh javnih pooblastil, v obrazložitvi gradiva pa je predstavljen povzetek.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA / NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA / NE
c)	administrativne posledice	DA / NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA / NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA / NE
e)	socialno področje	DA / NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA / NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

/

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun**II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:**

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE

- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA / NE

Gradivo predstavlja informacijo vladi, glede katere sodelovanje javnosti ni potrebno.

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin ali pa navedite, da se gradivo ne nanaša nanje.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA / NE

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA / NE

Klemen Boštjančič
MINISTER

PRILOGE:

- predlog sklepa Vlade Republike Slovenije z obrazložitvijo
- dopis SID banke
- Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2024)

PRILOGA I

PREDLOG

Številka:

Ljubljana,

Na podlagi prvega odstavka 15. člena Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15), drugega odstavka 17. člena Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 – ZDLGPE) in prvega odstavka 106.k člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1 in 39/25) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2024), in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka vlade

Priloge sklepa:

- dopis SID banke
- Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2024)

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za finance
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana

OBRAZLOŽITEV

1 SPLOŠNO

Namen poročila je predstavitev izvrševanja pooblastil, ki jih je Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: RS) na podlagi različnih zakonov podelila SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SID banka). V poročilu, ki ga je pripravila SID banka in je priloga tega poročila, so podrobneje predstavljeni nameni in cilji Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 – ZDLGPE; v nadaljnjem besedilu: ZSIRB) kot ključnega predpisa, ki ureja delovanje SID banke, ter njihovo uresničevanje, kar omogoča opredelitev nadaljnjih ukrepov za doseganje vseh zakonskih ciljev. Predstavljeni so okviri, ki določajo delovanje SID banke, poslovni model z upoštevanjem mogočih distribucijskih poti, vzvodi, ki jih ima SID banka na voljo, cenovna politika ter vloga SID banke in instrumenti, ki jih ima na voljo. Omenjeno poročilo med drugim vsebuje predstavitev izvrševanja pooblastil na podlagi Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15; v nadaljnjem besedilu: ZZFMGP) ter poročilo o doseganju zastavljenih ciljev SID banke na podlagi prvega odstavka 106.k člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10, 76/23, 24/25 – ZFisP-1 in 39/25; v nadaljnjem besedilu: ZJF) za leto 2024. Na podlagi v letu 2010 spremenjenega ZJF se SID banki lahko neposredno dodeljujejo proračunska sredstva za spodbujanje razvojnih projektov oziroma za izvajanje ukrepov finančnega inženiringa.

2 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSIRB

2.1 Nameni ZSIRB

ZSIRB je bil sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije 23. 5. 2008. Njegov 17. člen določa, da SID banka enkrat letno poroča Vladi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) o izvrševanju danih pooblastil po ZSIRB v preteklem letu, vlada pa o tem enkrat letno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije.

Ključni razlogi za sprejetje ZSIRB ter oblikovanje izvozne in razvojne banke so bili:

- učinkovito izvajanje Strategije razvoja Slovenije;
- zagotavljanje dolgoročne in stabilne gospodarske rasti in razvoja ter
- izboljšanje sistema nacionalnega razvojnega financiranja.

Z ZSIRB je bilo SID banki tako dano pooblastilo za izvajanje javnih spodbujevalnih nalog finančnega značaja na področju uvajanja in povečanja raznovrstnosti, konkurenčnosti in internacionalizacije gospodarstva, industrije in storitev, mednarodne trgovine, gospodarskega in razvojnega sodelovanja, podjetniških, inovacijsko-raziskovalnih in izobraževalnih dejavnosti, okolja, energije in infrastrukture, na regionalnem, socialnem, stanovanjskem in drugih za razvoj pomembnih področjih. Osnovni cilj je omogočiti, da lahko slovenska država preko specializirane banke spodbuja finančne storitve za potrebe trajnostnega razvoja slovenskega gospodarstva in upravljanje tveganj, ter poenostavi in racionalizira obstoječe oblike in načine delovanja slovenskega razvojnega financiranja, sledeč interesom učinkovitega izvajanja javno-finančne podpore.

2.2 Izvajanje ZSIRB v letu 2024

Skladno z zakonsko določenimi nameni je banka sredstva ciljnim skupinam končnih prejemnikov zagotavljala bodisi neposredno bodisi posredno prek poslovnih bank.

Tudi v letu 2024 je SID banka v okviru področja financiranja, skladno z mandati zagotavljala finančnemu trgu dopolnilne in dolgoročne finančne storitve za trajnostni razvoj Slovenije. SID banka je v letu 2024 nadaljevala trend močne neposredne podpore gospodarstvu. Banka je prek poslovnih bank in hranilnic na dan 31. decembra 2024 posredno financirala 750 končnih upravičencev in neposredno 1.064 kreditojemalcev. Kreditni portfelj je ob koncu leta obsegal 1.512,2 mio EUR.

SID banka financiranje izvaja z že uveljavljenimi, aktualnim potrebam prilagojenimi in novimi instrumenti. Financiranje temelji na namenskih kreditih poslovnim bankam, neposrednih kreditih podjetjem s statusom državne pomoči oz. pomoči de minimis (predvsem v okviru instrumentov finančnega inženiringa) ali brez tega, sindiciranih kreditih, na kreditih občinam in širšemu javnemu sektorju, izvoznih kreditih, projektnem financiranju, odkupih terjatev, vstopih v dolg in drugih oblikah prevzema tveganj ter finančnih instrumentih preko Skladov skladov SID banke, ki se izvajajo posredno preko finančnih posrednikov ali neposredno preko SID banke (Sklad skladov FI 2014–2020, Sklad skladov COVID-19). Obseg in način financiranja izvaja SID banka glede na prepoznane tržne vrzeli, potrebe trga in dejavnost preostalih finančnih institucij.

Ob vsem tem je SID banka izvajala ustrezen nadzor porabe sredstev danih kreditov v skladu s pogodbeno določeno dinamiko in kriteriji.

2.2.1 Razvoj novih finančnih produktov

SID banka kontinuirano ponuja produkte na naslednjih področjih: trajnostni razvoj, raziskave, razvoj in inovacije, digitalizacija, krepitev konkurenčnosti, rast gospodarstva, na področju javne infrastrukture, razvoja lokalnih skupnosti in zagotavljanje potrebne likvidnosti v času krize (investicije, obratni kapital, ipd).

Likvidnost slovenskega bančnega sistema je v preteklem letu ostajala na zelo visoki ravni. Posledično je to za SID banko pomenilo še nekoliko nižji obseg kreditov bankam. Kljub prehodnemu znižanju gospodarske rasti v Sloveniji makroekonomske razmere niso narekovale izrazitejše potrebe po proticikličnem delovanju SID banke. Več pozornosti je bilo usmerjene v blaženje nekaterih težav na sektorski ravni gospodarstva, saj so spremenjena geopolitična slika in spremenjene globalne razmere na področju surovin imele opazen vpliv tudi na delovanje nekaterih sektorjev v slovenskem gospodarstvu. Omenjeno je tudi za SID banko pomenilo, da je morala prilagoditi svoj način delovanja. V letu 2024 je tako nekoliko znižala obseg neposrednega kreditiranja podjetij, iskala pa nove načine za financiranje slovenskega gospodarstva na področju tržnih vrzeli in hkratnega razvoja kapitalnega trga.

V letu 2024 je SID banka svoje delovanje nadgradila z udeležbo pri izdajah zelenih, socialnih, trajnostnih in s trajnostjo povezanih obveznic slovenskih podjetij. Tudi z nakupi obveznic MREL bank in s spremljevalnimi dogovori ob teh nakupih je SID banka prispevala, da so slovenske banke lahko v večjem obsegu financirale gospodarstvo na področjih, ki bi sicer ostajala zapostavljena.

Aktivnosti SID banke se usmerjajo tudi v zunajbilančne produkte prevzema tveganj in prizadevanja za povečanje obsega lastniškega financiranja slovenskih podjetij. Hkrati se je SID banka v letu 2024 intenzivno pripravljala na upravljanje finančnih instrumentov kohezijske politike v novem večletnem finančnem okviru 2021–2027.

SID banka je v prvi polovici leta oddala vlogo na Evropsko komisijo za izvajanje posojil za mala in srednje velika podjetja ter podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo z neposrednim jamstvom Komisije iz programa InvestEU. Komisija je vlogo obravnavala in jo v celoti potrdila. SID banka je zato vstopila v neposredna pogajanja za sklenitev pogodbe, ki se bodo nadaljevala v letu 2025 in katerih cilj je sklenitev pogodbe za jamstvo EU. Hkrati SID banka vzporedno nadaljuje z

razvojem ustreznega produkta, ki bo skladen s pravili InvestEU. Del teh pravil je tudi upoštevanje načela, »da se ne škoduje bistveno« (Do No Significant Harm; DNSH) nobenemu od šestih opredeljenih okoljskih ciljev.

SID banka je decembra 2024 oddala vlogo za upravljanje holdinškega sklada iz naslova sredstev evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027. V Ključnih elementih finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027, ki jih je novembra 2024 sprejela Vlada RS, je predvidenih pet finančnih instrumentov (posojila za RRI, garancije za MSP s subvencijo obrestne mere, posojila za EE s kombinacijo nepovratnih sredstev, posojila za prehod v krožno gospodarstvo s kombinacijo nepovratnih sredstev, posojila za urbani razvoj), za katere je na voljo 190 milijonov EUR sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj. SID banka je kot omenjeno vlogo oddala v decembru 2024. Vzpostavitev novega holdinškega sklada je sledila marca 2025 s podpisom sporazuma o financiranju, v letu 2025 pa bo SID banka nadaljevala z razvojem predvidenih finančnih instrumentov.

V letu 2024 je SID banka začela z aktivnostmi za izločitev produktov lastniškega financiranja v hčerinsko družbo, ki bo v 100-odstotni lasti SID banke. Glavni cilj je bolj učinkovito upravljanje glede na specifičnost tovrstnih finančnih instrumentov. Zaključek projekta je predviden v letu 2025. Za ta namen je SID banka v decembru 2024 ustanovila novo družbo SID Svetovanje d.o.o. z osnovnim kapitalom 50 tisoč EUR. Za presečni datum izčlenitve je bil določen 31. december 2024. Izčlenitev po stanju na dan 31. december 2024 mora biti skladno s slovensko zakonodajo izvedena najpozneje do konca septembra 2025, ob predpostavki predhodne pridobitve vseh potrebnih dovoljenj in soglasij.

Evropski investicijski sklad je v letu 2024 okviru izvajanja Slovenskega naložbenega programa kapitalske rasti (SEGIP) podpisal zaveze za vplačilo v sklade s štirimi zasebnimi upravljavci alternativnih investicijskih skladov (AIS) v skupni višini 110 milijonov EUR. SID banka in Evropski investicijski sklad prispevata vsak po 55 milijonov EUR. En sklad je bil ustanovljen v letu 2024 in je že izvedel naložbe v slovenska podjetja, preostali trije skladi pa bodo ustanovljeni v letu 2025.

V decembru je SID banka dosegla sporazum z MGTŠ za sklenitev dodatka k pogodbi za Posojilni sklad 3. S tem dodatkom je bila omogočena ponovna poraba vrnjenih sredstev končnih prejemnikov po pravilih, ki veljajo za program MSP9, s čimer bo malim in srednje velikim podjetjem po zaključku prve porabe predvidoma na voljo za 100 milijonov EUR sredstev za financiranje iz posojilnega sklada.

SID banka je v okviru upravljanja sredstev Evropskih kohezijskih in strukturnih skladov preko Sklada skladov, s Slovenskim podjetniškim skladom, kot izvajalcem nekaterih finančnih instrumentov sklada skladov, v letu 2018 podpisala sporazum o financiranju, za izvajanje finančnega instrumenta Mikroposojila za MSP. Sodelovanje je v naslednjih letih še okrepila, saj je v letu 2019 s Slovenskim podjetniškim skladom podpisala sporazum o financiranju za izvajanje finančnega instrumenta Lastniško in kvazi lastniško financiranje mikro in malih podjetij in v letu 2020 sporazum o financiranju za izvajanje finančnega instrumenta COVID-19 Mikroposojila.

SID banka je tudi v letu 2024 nadaljevala s krepitvijo sodelovanja s poslovnimi bankami in hranilnicami na področju izvajanja evropske kohezijske politike. Po tem, ko je SID banka v letu 2018 podpisala pogodbo s Sberbank (sedaj NLB d.d.) za izvajanje posojil za raziskave, razvoj in inovacije v višini 30 mio EUR ter s Primorsko hranilnico Vipava za izvajanje mikroposojil za MSP, vse iz kvote sredstev iz evropskih kohezijskih in investicijskih skladov, je v letu 2019 podpisala pogodbo z Gorenjsko banko za izvajanje posojil za raziskave, razvoj in inovacije v višini 15 mio EUR kvote sredstev iz evropskih kohezijskih in investicijskih skladov in leta 2020 razvila produkt Portfeljske garancije za MSP ter sklenila pogodbe z NLB d.d., Primorsko hranilnico Vipava d.d. in Delavsko hranilnico d.d. za izvajanje teh portfeljskih garancij, s Primorsko hranilnico Vipava d.d. pa tudi pogodbo za izvajanje Mikroposojil COVID-19. V letu 2021 je SID banka začela s trženjem finančnega instrumenta Portfeljske garancije za raziskave, razvoj in inovacije za MSP, ter sklenila pogodbe z Delavsko hranilnico d.d. in Gorenjsko banko d.d. za izvajanje teh portfeljskih garancij ter podpisala dodatno pogodbo s Primorsko hranilnico Vipava d.d. za izvajanje Mikroposojil COVID-19.

Konec leta 2023 se je zaključilo obdobje upravičenja za upravljanje sredstev evropske kohezijske politike. Na podlagi soglasja posredniškega organa SID banka po letu 2023 nadaljuje z

upravljanjem teh istih sredstev oziroma sredstev, ki jih je mogoče pripisati izvoru iz teh sredstev, še najmanj za obdobje osmih let.

Konec leta 2023 se je zaključilo obdobje upravičenja za upravljanje sredstev evropske kohezijske politike. SID banka po letu 2023 nadaljuje z upravljanjem teh istih sredstev oziroma sredstev, ki jih je mogoče pripisati izvoru iz teh sredstev, še najmanj za obdobje osmih let. Po letu 2023 je SID banka upravljala z 281,3 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike. Takšen je bil tudi obseg teh sredstev na dan 31. 12. 2024.

V letu 2024 se je nadaljevalo neposredno financiranje podjetij in drugih strank v okviru ukrepov finančnega inženiringa, ki jih SID banka izvaja v sodelovanju z MGTŠ in za gospodarske subjekte na področju cestnih prevozov z MZI (MSP 7, RRI 2, PROMET 2, ORMG 2, TURIZEM 1, MSP 9). Večji del tega so predstavljali programi za financiranje poslovanja MSP, naložb in obratnega kapitala za trajnostno rast slovenskega turizma, naložb in zaposlovanja ter razvoja in inovacij. Poleg namenskih linij je pomemben delež neposrednega financiranja predstavljalo sofinanciranje večjih naložbenih in infrastrukturnih projektov ter projektov s področja zelenega gospodarstva.

2.2.2 Programi financiranja v letu 2024

V letu 2024 je SID banka ostala zanesljiv steber financiranja slovenskega gospodarstva, v razmerah zahtevnejšega makroekonomskega okolja, ki so jih zaznamovale nadaljnje geopolitične napetosti ter nizka gospodarska rast. S prilagojenimi programi neposrednega in posrednega financiranja ter z okrepljenim sodelovanjem z domačimi in evropskimi partnerji je SID banka odgovarjala na potrebe trga ter podpirala razvojno naravnane in trajnostne projekte. V letu 2024 je bilo aktivnih 12 programov. Z ukrepi finančnega inženiringa SID banke in MGTŠ ali MZI financiranja se izboljšuje dostopnost do dolgoročnih virov za financiranje zlasti mikro, malim in srednje velikim podjetjem, samostojnim podjetnikom in zadrugam. V letu 2024 se je za posredno financiranje izvajal program Kredit brez delitve tveganj s poenostavljeno pomočjo po shemi de minimis, namenjen komercialnim bankam.

Programi SID banke so prilagojeni načinu financiranja in pravilom državnih pomoči ter pogojem namenskih virov sredstev. Kredit brez delitve tveganj je namenjen za posredno financiranje končnih prejemnikov preko kreditnih institucij, pri čemer SID banka nima diskrecijske pravice glede financiranja končnega prejemnika. Razvojno-spodbujevalni programi SID banke pomenijo, da ima SID banka diskrecijsko pravico glede financiranja končnega prejemnika, takšni programi pa se praviloma izvajajo na podlagi shem državnih pomoči in mešanja sredstev proračuna RS z drugimi lastnimi viri SID banke ter so zato nekoliko zahtevnejši.

Z upoštevanjem povratnih oblik financiranja in kombiniranjem virov sredstev SID banka zagotavlja ugodne pogoje kreditiranja za slovensko gospodarstvo (ročnost, obrestna mera, zavarovanja) ter multiplikativne in revolving učinke na sredstva državnega proračuna.

3 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZZFMGP

SID banka, kot pooblaščenca institucija na področju zavarovanja izvoznih poslov in investicij po ZZFMGP v povezavi s 3. členom ZSIRB zavaruje izvoz in investicije slovenskega gospodarstva in tako znižuje njegova poslovna tveganja, kar še posebej velja za srednjeročne in dolgoročne posle, saj zaradi njihove velikosti in relativne tveganosti ostaja pooblaščenca institucija tako rekoč edini zavarovatelj izvoznih kreditov in investicij pred netržnimi tveganji.

Na podlagi zakonskega pooblastila po ZSIRB ima SID banka status pooblaščenca institucije za opravljanje vseh poslov po ZZFMGP, in tako v imenu in za račun RS izvaja naslednje storitve:

- zavarovanje in pozavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov/terjatev pred nekomercialnimi in drugimi netržnimi tveganji,
- zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji,

- zavarovanje izhodnih investicij pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji,
- zavarovanje bančnih (storitvenih) garancij,
- zavarovanje kreditov za pripravo izvoza pred komercialnimi tveganji in
- ostale posle po pooblastilu.

SID banka kot pooblaščen institucija zavaruje v imenu in za račun RS tista komercialna in nekomercialna tveganja (netržna – nemarketabilna tveganja), ki jih zaradi njihove narave in stopnje tveganja zasebni pozavarovalni sektor ni pripravljen prevzeti ali pa ima za to omejene zmogljivosti. To pomeni, da zasebni trg ni sposoben prevzemati nekaterih tveganj in ponuditi zavarovanj brez jamstva države, kar povzroča nedelovanje trga ali obstoj tržnih vrzeli (market failure), ki jih zapolnjuje pooblaščen institucija ter tako dopolnjuje finančni trg (komplementarnost).

Poslanstvo izvozno kreditnih agencij, ki se je tradicionalno omejevalo na aktivnosti za zagotavljanje domačih delovnih mest in sodelovanje pri ekonomskem razvoju nacionalno pomembnih industrij, se je do današnjih dni bistveno razširilo. Izvozno kreditne agencije (»IKA«) so uvedle dodatne dejavnosti, nekatere so pridobile celo nove mandate, s čimer so se cilji delovanja IKA bistveno razširili tako na segmentu prevzemanja domačih rizikov kot tudi z vidika ukrepov podpori internacionalizacije. IKA sledijo spreminjajočemu se globalnemu okolju in se osredotočajo na inovacije, trajnost in poslovno sodelovanje. Izvozno-kreditne agencije z zagotavljanjem finančne zaščite podjetjem, ki delujejo na mednarodnih trgih, igrajo ključno vlogo pri njihovem razvoju. S tem prispevajo k spodbujanju gospodarske rasti in krepitvi konkurenčnosti izvoznih podjetij na globalni ravni. Rast kreditnih zavarovanj na svetovnem nivoju kaže na odpornost te dejavnosti in dejstvo, da potrebujejo kreditna zavarovanja vsi gospodarski sektorji. Osnovno poslanstvo IKA je še vedno v zagotavljanju varnosti poslovanja, kar je v času geopolitičnih napetosti svojevrsten izziv. Vpliv globalnih konfliktov, predvsem vojna v Ukrajini in konflikt na Bližnjem vzhodu vplivata na trgovinske tokove in na energetske trge, kar povzroča spremembe v gospodarstvih posameznih držav kot tudi v globalni ekonomiji.

SID banka s svojimi aktivnostmi ne zaostaja za drugimi evropskimi izvozno-kreditnimi agencijami pri preoblikovanju gospodarskih realnosti. Vendar pa je njen vpliv zaradi relativno nizkih zavarovalnih obsegov manjši, kar je predvsem posledica majhnosti slovenskega gospodarstva in strukture domačih podjetij, ki so tradicionalno vključena v dobaviteljske verige multinacionalk iz zahodne in srednje Evrope. Slovenska podjetja le redko nastopajo kot nosilci velikih izvoznih projektov investicijskih dobrin, zato redkeje uporabljajo storitve izvoznega financiranja in zavarovanja, čeprav so te storitve na voljo.

3.1 Zavarovanje

3.1.1 Zavarovanje izvoznih poslov na svetovnem trgu

Skupni obseg sklenjenih kreditnih zavarovanj in zavarovanj investicij za leto 2024 je po poročanju članic Bernske unije (v nadaljevanju tudi: BU) dosegel 267,6 milijarde EUR. Največji delež so v letu 2024 predstavljala zavarovanja srednjeročnih poslov v višini 106,3 milijarde EUR, sledila so zavarovanja kreditov za pripravo na izvoz in bančnih garancij, ki so skupaj znašala skoraj 61,5 milijarde EUR ter zavarovanje kratkoročnih individualnih izvoznih poslov v višini 54,5 milijarde EUR. Zavarovanja investicij (lastniški deleži in nedelničarska posojila) so dosegla vrednost 45,4 milijarde EUR. Predstavljeni podatki ne vključujejo zavarovanj kratkoročnih revolving terjatev, kar je skladno z metodologijo poročanja IKA.

Skupna izpostavljenost iz sklenjenih zavarovanj je konec leta 2024 znašala skoraj 884 milijard EUR, kar je približno 6,1 odstotka več kot konec leta 2023. Povečanje je izhajalo iz naslova vseh zavarovanih produktov z izjemo kratkoročnih individualnih zavarovanj.

Plačane škode so v letu 2024 znašale 6,2 milijarde EUR, kar je za 44 odstotkov več kot v letu 2023.

Regresi so se v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 vrednostno znižali za 18,1 odstotka, pri čemer se je znižanje zabeležilo pri vseh zavarovanih produktih razen pri kreditih za pripravo na izvoz in bančnih garancijah, kjer so bili prejeti regresi višji za 21,4 odstotka.

Kratkoročni izvozni posli

Kratkoročni zavarovalni posli (vključujoč revolving posle vseh članic BU): Vrednost svetovne trgovine se je v 2024 v primerjavi z letom prej po podatkih WTO povečala za 2,7 %. Vrednost zavarovanih kratkoročnih poslov, vključno z zavarovanji revolving terjatev, je v 2024 v svetovnem merilu skupaj znašala 2.332,9 milijarde USD, kar je 1,6 odstotka več kot leto prej. V strukturi vseh kratkoročnih poslov je sicer največji delež zavarovanj sklenil kitajski SINOSURE, sicer pa na tem področju še vedno prevladujejo kreditne zavarovalnice Atradius, Coface in Euler Hermes. Regijsko je bilo največ zavarovanj sklenjenih za posle v Evropi.

Škode pri poslih zavarovanja revolving terjatev so se v 2024 povečale za 5,4 odstotka v primerjavi z letom prej. Največji del teh škod (41,8 %) je izplačal SINOSURE.

Kratkoročne izvozne posle predstavljajo posli z ročnostjo plačil krajšo od dveh let, v glavnem pa gre za terjatve s 30, 60 ali 90 dnevno zapadlostjo. Po vsebini gre večinoma za dobave potrošniških dobrin in naravnih surovin.

Srednjeročni izvozni posli

Obseg zavarovanja srednjeročnih izvoznih poslov vseh zavarovalnic (IKA, zasebnih in multilateralnih) se je na letni ravni znižal za 2,5 odstotka in dosegel vrednost 160,9 milijarde USD.

Analiza plačanih škod izkazuje, da so se le-te povečale zaradi realizacije komercialnih rizikov za 19 odstotkov, iz razloga političnih rizikov pa so se povečale za 9,4 odstotka. Razlogi so sprejete sankcije do Rusije oz. v posrednih in neposrednih vplivih na zaostala plačila iz Rusije, kakor tudi zaradi nedokončanih poslov in neplačil dolžnikov iz Ukrajine, Šrilanke ter več afriških držav (Gana, Zambija, Etiopija, Kenija...).

Zavarovanje investicij

Zavarovanje investicij vključuje širok nabor zavarovalnih produktov, ki obsegajo zavarovanje prvenstveno političnih tveganj, v določenih produktih izvedbah pa tudi zavarovanje komercialnih tveganj. Nekatere zavarovalnice v okviru tega produkta zavarujejo tudi razne oblike finančnih naložb in vrednostnih papirjev.

V letu 2024 je bil v EUR zabeležen 9,4-odstotni padec obsega zavarovanih investicij v primerjavi s predhodnim letom, pri preračunu v USD pa je bil padec še večji in sicer dodatno za 5 odstotnih točk. Članice IKA so v 2024 prevzele v zavarovanje za 30 milijard USD novih investicij v lastniške deleže, kar je za 10,8 odstotka več v primerjavi z letom 2023, medtem pa so se nedelničarska posojila v primerjavi s predhodnim letom znižala za 38,9 odstotka.

Skupne prevzete izpostavljenosti IKA se povečujejo, kar kaže na to, da se novi posli povečujejo hitreje, kot se iztekajo obstoječe zavarovalne police.

Višina plačanih škod po letih niha. V zadnjem letu se je vrednost izplačanih škod zvišala za 40,1 odstotka, medtem pa so se prejeti regresi za škode, izplačane v preteklih letih, povečali za 21,4 odstotka.

3.1.2 Mednarodno zavarovanje, ki ga izvaja SID banka

Slovensko poslovno okolje in slovenski izvoz v letu 2024

Po začasnih podatkih Statističnega urada RS (»SURS«) je v obdobju 1-12/2024 slovenski izvoz blaga znašal 61,5 mrd EUR, vrednost uvoza pa 69,1 mrd EUR. Pokritost uvoza z izvozom je bila 89-odstotna. V države članice EU je bil v 2024 zabeležen izvoz v višini 30,9 milijarde EUR blaga ali za 1,1 odstotka več kot v predhodnem letu, medtem ko je vrednost uvoza znašala 32,3 milijarde EUR blaga ali za 0,8 odstotka več kot v letu 2023.

Zavarovanje pred nemarketabilnimi tveganji

Obeti za nadaljnjo realno rast slovenskega izvoza v 2025 so glede na globalne makroekonomske napovedi omejeni. Skromne napovedi o gospodarski rasti držav EU, kamor Slovenija največ izvozi, niso vzpodbudne. Še posebej to velja za Nemčijo, ki je največja gospodarska partnerica Slovenije. Ocenjuje se, da bodo sankcije zoper Rusijo in Belorusijo ostale v veljavi, s tega vidika bodo možnosti slovenskih podjetij kot tudi podjetij iz drugih držav članic EU za realizacijo izvoza na ta dva trga omejene. Morebitne carine ZDA bodo pokvarile prodajne načrte marsikateremu slovenskemu podjetju, ki je ocenilo dobre prodajne izglede na tem trgu za 2025.

Zaradi morebitnih trgovinskih omejitev bi se lahko mednarodna konkurenca s svojo ponudbo še v večji meri osredotočila na Evropo, kar bi izvozne možnosti slovenskih podjetij na tradicionalnih evropskih trgih še zaostriilo. Globalne razmere tako silijo slovenske izvoznike da se v večji meri usmerijo na azijske trge: Bližnji vzhod, Kitajska, Indija, države bivših Sovjetskih republik (Uzbekistan, Kazahstan), kot tudi v Afriko.

Izvoz in uvoz sta bila v 2024 višja kot leto prej. Zrasla je vrednost trgovanja tako z državami članicami EU kot nečlanicami. Najpomembnejša skupina proizvodov pri izvozu in uvozu so bili kemični proizvodi. Glede na spremembe na globalnem trgu bodo slovenska podjetja iskala nove trge, kot tudi nove kupce na obstoječih trgih. Za njih bo pomembno, da jim bo na voljo ustrezen zavarovalni instrumentarij, predvsem pa zadostna fleksibilnost SID banke, da bodo uspeli realizirati tržni premik, ki ga vedno bolj terja poslovno okolje.

Obseg zavarovanih poslov

Obseg zavarovanih poslov je v letu 2024 znašal 1.486.742 tisoč EUR, kar predstavlja 2,6-odstotno povečanje v primerjavi z letom prej (2023: 1.449.184 tisoč EUR). Večji zavarovalni obsegi so bili realizirani zlasti pri poslih financiranja obratnih sredstev in pri individualnih kratkoročnih zavarovalnih poslih, še posebej pri zavarovanju srednjeročnih in kratkoročnih kreditov za pripravo na izvoz in kratkoročnih kreditov dobavitelja. Po številu izdanih zavarovalnih polic prednjači zavarovanje bančnih garancij, pri čemer je bilo zavarovanih večje število transakcij manjših vrednosti.

Na obseg zavarovanih izvoznih poslov še vedno vplivajo vojna v Ukrajini in gospodarske sankcije zoper Rusijo in Belorusijo.

Realizirani obseg zavarovalnih poslov je v letu 2024 dosegel 8,2 odstotka najvišje možne vrednosti na novo prevzetih letnih obveznostih, kot je opredeljen v ZZFMGP.

Obseg zavarovanih poslov iz naslova posebnih varnostnih rezerv za Ukrajino: Obseg zavarovanih poslov v Ukrajini je v letu 2024 dosegel vrednost 31.055 tisoč EUR. Celoten obseg izhaja iz naslova pozavarovanih kratkoročnih terjatev, ki so posledica prijave prometa izvoznikov.

Število sklenjenih poslov v 2024 je bilo brez upoštevanja poslov iz naslova pozavarovanj za 15,8 odstotka višje kot leto prej. V 2024 je bilo izdanih 44 novih zavarovalnih polic, v 2023 pa 38, pri čemer je bila povprečna vrednost sklenjenega posla v letu 2024 v primerjavi z letom prej večja.

Izpostavljenost

Izpostavljenost iz naslova veljavnih zavarovalnih polic (brez izpostavljenosti iz poslov iz posebnih varnostnih rezerv za Ukrajino) je ob koncu leta 2024 znašala 576.723 tisoč EUR (31. 12. 2023: 527.032 tisoč EUR). K temu se skladno z ZZFMGP prišteva še izpostavljenost iz naslova danih zavezujočih obljub za zavarovanje, ki je znašala 3.195 tisoč EUR (31. 12. 2023: 1.878 tisoč EUR). Izpostavljenost iz naslova poslov iz posebnih varnostnih rezerv za Ukrajino je dosegla 13.880 tisoč EUR (2023: 4.845 tisoč EUR), skupna izpostavljenost iz vseh sklenjenih zavarovanih poslov pa 593.798 tisoč EUR, kar je 11,2 odstotka več kot konec leta 2023 (31. 12. 2023: 533.755 tisoč EUR).

Znesek izpostavljenosti znaša 27,6 odstotka limita, opredeljenega v Zakonu o izvrševanju proračunov Republike Slovenije (ZIPRS) za leti 2023 in 2024, in 1,1 odstotka limita, kot ga opredeljuje ZZFMGP.

Konec leta 2024 je bilo v zavarovalnem portfelju največ poslov iz sektorja predelovalne dejavnosti (76,79 %), kar je predvsem odraz pomembne vloge farmacevtske industrije v slovenskem izvozu.

Najvišja izpostavljenost je bila izkazana do kupcev iz Rusije, Srbije, Hrvaške, Nemčije, Bosne in Hercegovine, Ukrajine, Belorusije, Turčije in Severne Makedonije.

Druge zavarovalno-tehnične postavke

Zavarovalne premije in provizije iz zavarovanja pred nemarketabilnimi riziki so v letu 2024 dosegle 2.889 tisoč EUR (od tega iz zavarovanja iz posebnih varnostnih rezerv 208 tisoč EUR) in so se v primerjavi z letom 2023 znižale za 9,9 odstotka.

Plačane škode so v letu 2024 znašale 1.854 tisoč EUR (2023: 1.647 tisoč EUR). Izplačanih je bilo sedem škod iz naslova pozavarovanja kratkoročnih terjatev (od katerih je največji delež predstavljala škoda iz naslova pozavarovanega avansa v Ukrajini) in škoda iz naslova zavarovanega srednjeročnega kredita tujemu kupcu (izplačana delna škoda za posel v Ruandi). Preostanek izplačil izhaja iz naslova stroškov izterjav že plačanih škod iz preteklih let (za kupce v BiH, Srbiji, Turčiji, Maroku, Indiji, Ukrajini in Združenih Arabskih Emiratih).

Obseg škod v obravnavi (vloženi odškodninski zahtevki) po stanju na dan 31. 12. 2024 je znašal 191 tisoč EUR (31. 12. 2023: 1.004 tisoč EUR). Vse evidentirane škode v obravnavi izhajajo iz naslova pozavarovanih kratkoročnih poslov, kot posledica neplačil kupcev iz držav bivše Jugoslavije, bivše Sovjetske zveze, Kolumbije, Južne Afrike in Indije.

Vrednost potencialnih škod v 2024 je dosegla 3.062 tisoč EUR (2023: 445 tisoč EUR). Primarno izhaja iz naslova zavarovanih srednjeročnih poslov ter v manjši meri iz naslova pozavarovanih kratkoročnih terjatev.

Zavarovalno-tehnični rezultat je v letu 2024 dosegel 281 tisoč EUR, od tega iz posebnih varnostnih rezerv za Ukrajino 139 tisoč EUR (2023: 1.320 tisoč EUR).

Zavarovalno tehnični rezultat v obdobju od leta 1993 do 2024 je dosegel skoraj 36,4 milijona EUR. Prejete premije in provizije (brez rezultatov naložb) so kljub visokim plačanim škodam predvsem v obdobju od 2012 do 2017 zadostovale za pokritje vseh nastalih škodnih dogodkov.

Presežek prihodkov nad odhodki je znašal 3.309 tisoč EUR, od tega iz posebnih varnostnih rezerv 463 tisoč EUR (2023: 2.773 tisoč EUR, od tega iz posebnih varnostnih rezerv 123 tisoč EUR).

Varnostne rezerve

Varnostne rezerve za SID banko oziroma Republiko Slovenijo predstavljajo pomemben vir zavarovalnih zmogljivosti za zavarovanje pred nemarketabilnimi riziki, preden plačila zavarovalnin bremenijo državni proračun.

Varnostne rezerve so se v letu 2024 v primerjavi s predhodnim letom zvišale za 2.846 tisoč EUR kot posledica pozitivnega rezultata poslovanja in konec leta dosegle 180.365 tisoč EUR.

Osnovne usmeritve upravljanja z varnostnimi rezervami so opredeljene v skladu z ZZFMGP, njihov temeljni cilj pa je poravnavanje zavarovalnin. Naložbe varnostnih rezerv so skladne tudi z nameni po ZSIRB in naložbeni politiki varnostnih rezerv, ki jo je potrdilo Ministrstvo za finance.

Glede na naložbeno politiko morajo biti sredstva varnostnih rezerv naložena v likvidne naložbe najmanj v višini, ki predstavlja vsoto potencialnih škod in škod v obravnavi iz naslova nemarketabilnih zavarovanj oziroma vsaj 20 odstotkov vseh naložb sredstev varnostnih rezerv. Kot likvidne naložbe se štejejo dolžniški vrednostni papirji, ki kotirajo na organiziranem trgu ter vse druge dolžniške oblike naložb, katerih preostala zapadlost je krajša od enega leta.

Začetne varnostne rezerve v višini 1,4 mio EUR je SID banki (takrat še Slovenska izvozna družba) leta 1996 zagotovila država iz kupnin za privatizirana družbena podjetja. Zatem je država do leta 2004 postopno povečevala varnostne rezerve do vrednosti 53 mio EUR.

V začetku leta 1998 je zagotovila dodatnih 3,3 mio EUR za posebne varnostne rezerve, namenjene pokrivanju tečajnih tveganj. Ta produkt je SID banka začela ponujati v prvi polovici leta 1998. Država je poleg običajnih povečevala tudi posebne varnostne rezerve vse do leta 2004, ko so dosegle vrednost 4,7 mio EUR. V letu 2004 so se zaradi odsotnosti povpraševanja po zavarovanju tečajnih tveganj sredstva posebnih varnostnih rezerv prenesla v skupne varnostne rezerve. Država je po letu 2004 prenehala z rednim vplačevanjem sredstev v varnostne rezerve, z izjemo leta 2009, 2015, 2017 in 2018, ko je skupaj zagotovila dodatnih 55,6 mio EUR z namenom podpore obsežnemu izvajanju netržnih zavarovanj kot enemu izmed kriznih ukrepov (2009), kasneje pa z namenom ohranjanja ali povečanja zavarovanja izvoznih poslov. Na ta način je država v celoti nominalno vplačala skoraj 108,6 mio EUR, preostali del (preko 67,1 mio EUR) pa je v obliki presežka prihodkov nad odhodki realizirala SID banka v obdobju 1993–2024. SID banka je v celotnem obdobju zavarovala za 24,1 milijarde EUR poslov.

SID banka je v skladu z vsakokratno veljavno zakonodajo in naložbeno politiko varnostnih rezerv, potrjeno s strani Komisije za pospeševanje mednarodne menjave, tekoče povečevala varnostne rezerve tudi iz premij in dohodkov iz naložb oziroma celotnega presežka prihodkov nad odhodki, ki ga je ustvarila s poslovanjem na področju zavarovalnih poslov. Varnostne rezerve se namreč oblikujejo predvsem iz premij, provizij, regresiranih plačanih škod in drugih prihodkov, ki jih SID banka ustvari s poslovanjem na področju zavarovanja in pozavarovanja pred nemarketabilnimi tveganji. Tako je z upravljanjem ustvarila dodatnih 67,1 mio EUR, s čimer so rezerve konec leta 2024 dosegle višino 180,4 mio EUR.

Struktura naložb varnostnih rezerv na dan 31. 12. 2024 je bila naslednja: finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa (DVD) – 98,23 odstotka, naložbe v kapital družb – 1,56 odstotka, druga sredstva – 0,05 odstotka in vpogledne vloge pri bankah – 0,16 odstotka. Struktura naložb zagotavlja zadosten obseg likvidnih sredstev za poravnavo morebitnih plačil iz naslova potencialnih škod in škod v obravnavi.

Posebne varnostne rezerve: V avgustu 2023 so bila s strani Ministrstva za finance (»MF«) po sprejetju »Uredbe o zavarovanju mednarodnih gospodarskih poslov v Ukrajini v času vojne« (Ur. l. RS, št. 69/2023) vplačana sredstva v posebne varnostne rezerve za zavarovanje poslov v Ukrajini v višini 9.698 tisoč EUR. Za ta namen je bil odprt poseben, ločen račun. Namenjene so kritju morebitnih izgub za terjatve do ukrajinskih kupcev.

VAR model

SID banka upravlja tveganja ob uporabi metode tvegane vrednosti (VaR) ter na podlagi podatkov o sklenjenih zavarovanjih v imenu Republike Slovenije in za njen račun, izračunava višino potencialnih škod in ocenjuje ustreznost višine sredstev varnostnih rezerv za pokrivanje teh škod. Z uporabo omenjenega modela SID banka izračunava tudi maksimalno potencialno škodo in vpliv novih zavarovanih transakcij na višino potencialnih škod. Za izračun ocene potencialnih škod iz naslova portfelja zavarovanj se uporablja metodologija, ki temelji na verjetnosti nastanka škodnega dogodka, tako za države kot za posamezne dolžnike. Izračun verjetnosti neplačila za posamezno državo temelji na priznanih mednarodnih bonitetnih ocenah in pripadajočih verjetnostih neplačila. Izračun verjetnosti neplačila za posameznega komitenta pa temelji na mednarodnih ter internih bonitetnih ocenah in pripadajočih verjetnostih neplačila.

Na podlagi neto izpostavljenosti, ki je znašala 579.919 tisoč EUR na dan 31. 12. 2024 in je vključevala portfelj sklenjenih zavarovanj skupaj z izdanimi zavezujočimi zavarovalnimi obljubami ter potencialnimi škodami, z dodatnim upoštevanjem poslov v obravnavi in škod v obravnavi, se je s 95 odstotno verjetnostjo ocenilo, da višina varnostnih rezerv zadošča za pokrivanje škod za obdobje enega leta.

Stres testi

Zaradi nastanka vojnih razmer v Ukrajini in posledično sprejetih sankcij EU do Rusije in Belorusije, je SID banka kot agent RS ob koncu prvega četrtletja 2022 pričela s kvartalnim ocenjevanjem tveganja zadostnosti varnostnih rezerv ob realizaciji unovčevanja škod, ki izhaja iz zavarovalnih poslov do dolžnikov iz držav Ukrajina, Rusija in Belorusija. Izračun temelji na kombinaciji (i) izračuna VaR modela iz katerega so izključeni riziki iz Ukrajine, Rusije in Belorusije ter (ii) izpostavljenosti do posameznega kupca iz poslov (po)zavarovanja, v Ukrajini, Rusiji in Belorusiji.

Stanje varnostnih rezerv na dan 31. 12. 2024 je doseglo 180,4 milijona EUR (31. 12. 2023: 177,5 milijona EUR). Na osnovi neposredne primerjave z izračunom tvegane vrednosti lahko sklepamo, da je višina varnostnih rezerv na 31. 12. 2024 v celoti zadoščala za kritje izračunane višine možnih škod zavarovalnega portfelja, povečanih za škode v obravnavi in potencialne škode.

3.2 Trendi in prihodnost nemarketabilnih zavarovanj

Slovensko zavarovalno okolje

Struktura slovenskega gospodarstva je primerna predvsem za kratkoročna zavarovanja. Podjetij, ki proizvajajo in prodajajo kapitalske oziroma investicijske dobrine, katere je primerno financirati in zavarovati po shemah srednjeročnih in dolgoročnih zavarovanj je malo, tista ki so, pa so specializirana za določene nišne proizvode ali pa za določene trge. Ambicij za povezovanje slovenskih podjetij med seboj za skupne nastope na tujih trgih predvsem za izvedbo večjih poslov v podjetniškem sektorju ni. SID banka vzpodbuja povezovanje podjetij v skupnih nastopih v tujini, vendar pri tem ni uspešna. Temu primerna je tudi struktura zavarovanega izvoznega prometa slovenskih podjetij. Prevladuje zavarovanje kratkoročnih poslovnih terjatev, medtem ko so srednjeročna zavarovanja in zavarovanja investicij redka.

Zavarovalni rezultati zasebnih kreditnih zavarovalnic v Sloveniji so dobri, večjih škod kreditne zavarovalnice ne beležijo, zato se še vedno soočajo s cenovnimi pritiski izvoznikov za znižanje zavarovalnih premij. S pričakovanjem večjega števila postopkov zaradi insolventnosti, ki jih druge privatne kreditne zavarovalnice članice BU beležijo že v 2025, so slovenske kreditne zavarovalnice pred zahtevnimi poslovnimi odločitvami.

Zavarovanje – globalni trendi

IKA v prihodnosti ne bodo več zgolj zavarovalnice, temveč celovite finančne institucije, ki bodo ponujale širok spekter storitev: od zavarovanj in garancij, do neposrednega financiranja, sodelovanja v mešanem financiranju in celo kapitalskih vložkov. IKA se razvijajo v ključne, prožne in strateške finančne akterje, ki bodo igrali osrednjo vlogo tako pri domačem razvoju kot tudi pri podpori globalne trgovine.

Na tehnološkem področju bo kreditno zavarovalniška industrija še naprej doživljala pomembne spremembe v smeri digitalizacije, avtomatizacije procesov in uporabo naprednih tehnologij za povečanje učinkovitosti ter uporabo orodij za oceno oziroma zmanjšanje tveganj, predvsem s tehnologijo umetne inteligence. Z boljšo oceno tveganj bo zavarovalnica lažje prilagodila višine zavarovalnih premij, kar bo prispevalo tudi k boljši prilagoditvi ponudbe potrebam njenih zavarovancev.

Zavarovanje SID banke

Prvenstveni cilj, ki ga SID banka zasleduje na področju zavarovanja kreditov in investicij ter pozavarovanja (v imenu in za račun države) je kakovostno in strokovno izvajanje pooblastil pooblaščenih institucij skladno z ZZFMGP in ostalim pravnim redom ter zaščita pravic in interesov države.

SID banka bo nadaljevala z razvojem produkta za portfeljsko zavarovanje bančnih kreditov, v 2025 bo predvidoma podpisana prva pogodba s komercialno banko v Sloveniji za izvajanje tega produkta. Izzivi bodo na področju prenove informacijskega sistema za zavarovanje, kjer je njegova časovna umeščenost odvisna od zaključka prenove informacijskega sistema bančnega dela poslovanja.

Za leto 2025 je načrtovan podoben obseg (po)zavarovanih poslov kot v letu 2024. Pričakuje se, da bodo gospodarske sankcije zoper Rusijo in Belorusijo še vedno veljavne, zato bo potrebna še večja aktivnost SID banke na drugih trgih. Ob pričakovanih omejitvah na ameriškem trgu (carine) se bo SID banka angažirala na trgih centralne in jugovzhodne Azije ter v nekaterih afriških državah. Ohlajanje evropskega gospodarstva se že odraža v povečanem številu zahtevkov za izplačilo škod, kar se bo verjetno v letu 2025 še intenziviralo, zato bo zelo pomembno delovanje SID banke za preprečevanje njihovega nastanka.

4 SLOVENSKI NALOŽBENI PROGRAM KAPITALSKE RASTI ZA LASTNIŠKO FINANCIRANJE

SID banka je novembra 2017 z EIF, ki velja za največjega upravljavca skladov v EU, podpisala sporazum o vzpostavitvi Slovenskega naložbenega programa kapitalne rasti (SEGIP – Slovenian Equity Growth Investment Program), katerega cilj je lastniško financiranje MSP-jev in mid-cap podjetij v Sloveniji, ki se bo izvajalo in se izvaja preko skladov zasebnega kapitala. Slednje upravljajo upravljavci alternativnih investicijskih skladov, ki so sposobni mobilizirati tudi sredstva zasebnega domačega in tujega kapitala.

SID banka si je več let prizadevala za vzpostavitev mehanizma/platforme, ki bi v Sloveniji vzpostavila instrumentarij financiranja zasebnega kapitala, po katerem bi se sredstva zagotovila

slovenskim podjetjem tako, da se maksimalno zaščiti in spodbudi slovensko gospodarstvo. Ključen mejnik na tej poti je bil dosežen, ko je v sodelovanju z EIF vzpostavila programa SEGIP, s katerim se pravno zagotavlja, da bodo vsa vložena sredstva SID banke, skupaj z vzvodom EIF, prišla do slovenskih podjetij in tako krepila slovensko gospodarstvo.

Po SEGIP je bilo od začetka na voljo 100 mio EUR (50 mio EUR SID banka, 50 mio EUR EIF iz EFSI Naloženega načrta za Evropo – od tega je najmanj 80 mio EUR namenjenih slovenskim podjetjem s potencialom rasti, skupaj z zasebnimi vlagatelji pa predvidoma še več).

Do konca leta 2024, sedem let po vzpostavitvi sicer 15-letnega programa SEGIP (brez upoštevanja širitve SEGIP v višini 120 milijonov EUR), sta bili v obliki trdnih zavez za vplačilo sredstev razdeljeni dobri dve tretjini sredstev (približno 68 od 100 milijonov EUR, ki so na razpolago; od tega EIF in SID banka zagotavljata vsaka po 50 milijonov EUR). Zaveze so dane bodisi skladom zasebnega kapitala, ki v 4- do 5-letnem obdobju nato ta sredstva investirajo v podjetja, bodisi neposredno slovenskim podjetjem prek aktivnosti so-investiranja. Trenutno je na voljo še 24 mio EUR prostih sredstev za naložbe v nove sklade.

Od 50 milijonov EUR sredstev SEGIP, namenjenih novoustanovljenim slovenskim skladom zasebnega kapitala (t. i. capacity building), je bilo vseh 50 milijonov EUR že razdeljenih dvema skladoma, registriranim v Sloveniji, ki ju upravljata v Sloveniji registrirana upravljavca alternativnih skladov, in sicer ALFI PE, d.o.o., in Generali Investments, d.o.o. (slednji je v letu 2023 upravljanje sklada prenesel na upravljavca ALFI PE, d.o.o.). Oba sklada skupaj sta poleg prej omenjenih 50 milijonov EUR sredstev SEGIP uspela pritegniti še za 85 milijonov EUR zavez za vplačilo s strani zasebnih vlagateljev. Do konca leta 2024 sta navedena sklada v podjetja že vplačala za 98,5 milijona EUR sredstev v obliki lastniškega kapitala.

Finančni vzvod se zagotavlja tudi prek drugih naložb SEGIP, tako v okviru aktivnosti soinvestiranja v slovenska podjetja kot tudi v okviru aktivnosti investiranja v tuje sklade zasebnega kapitala, ki delujejo v regiji in vlagajo tudi v slovenska podjetja.

V okviru aktivnosti investiranja v tuje sklade zasebnega kapitala je bila dana zaveza za vplačilo v luksemburški sklad zasebnega kapitala v višini 10 milijonov EUR (EIF in SID banka vsak po 5 milijonov EUR) za namene lastniškega financiranja slovenskih podjetij. Po podatkih domačih in tujih upravljavcev alternativnih investicijskih skladov je interes podjetij v Sloveniji po lastniškem kapitalu v zadnjih petih letih narasel, zlasti po zaslugi SEGIP.

RAZŠIRITEV SLOVENSKEGA NALOŽBENEGA PROGRAMA KAPITALSKE RASTI (SEGIP TOP - UP)

V letu 2021 je bila izvedena prva širitev SEGIP v višini 22 mio EUR, in sicer za ustanovitev sklada tveganega kapitala za prenos tehnologij, ki je namenjen financiranju razvoja in prenosa projektov s potencialno komercialno vrednostjo iz raziskovalne sfere v gospodarstvo.

V letu 2022 je bila izvedena druga širitev SEGIP v višini 98 mio EUR za ustanovitev sklada tveganega kapitala za naložbe v podjetja v zgodnji fazi razvoja in sklade zasebnega kapitala za naslavljanje problematike nasledstev v družinskih podjetjih.

V letu 2024 je Evropski investicijski sklad (EIF) podpisal LPA s tremi upravljavci skladov, izbranimi že v letu 2023. Upravljavca PE skladov za nasledstva sta družbi Prva Capital Partners d.o.o. (Skupina Prva d.o.o.) ter MS PE d.o.o. (v lasti MSIN d.o.o. in Salus d.d.), upravljavec VC sklada pa je Pan Adria Ventures. Oba sklada za nasledstva sta že registrirana v Sloveniji, registracija VC sklada pa je predvidena v drugi polovici leta 2025. Prve naložbe iz vseh treh skladov se pričakujejo v letu 2025.

Po zaključeni širitvi se je obseg SEGIP povečal s prvotnih 100 milijonov EUR na 220 milijonov EUR. Trenutno je od tega že alociranih 178 mio EUR sredstev.

5 IZVAJANJE SKLADA SKLADOV IN SKLADA SKLADOV COVID-19 IZ SREDSTEV ESIF

SID banka v okviru Sklada skladov, skladno s cilji operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, za katerega je bil v letu 2017 sklenjen sporazum o financiranju v višini 253 mio EUR med Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo in SID banko, izvaja finančne produkte, ki so posredno prek finančnih posrednikov (predvsem poslovnih bank, hranilnic in javnih skladov) in neposredno preko SID banke na razpolago slovenskim podjetjem in občinam. V letu 2022 je bila na področju energetske učinkovitosti znižana višina sporazuma za 18,27 mio EUR, na 234,73 mio EUR in v letu 2023 na področjih RRI in MSP za 8,515 mio EUR, na 226,215 mio EUR, v letu 2024 pa na vseh štirih področjih za 1,5 mio EUR, na 224,673 mio EUR.

Poleg sredstev evropske kohezijske politike so morali finančni posredniki zaradi zahteve po finančnem vzvodu zagotoviti še dodatna sredstva iz drugih virov. Tako je bilo ob upoštevanju ponovne uporabe vrnjenih sredstev že v obdobju upravičenosti realiziranih cca 380 milijonov EUR, v letu 2024 pa je bilo v okviru Sklada skladov (RRI posojila in mikroposojila) realiziranih – črpanih – še dodatnih 27.534 tisoč EUR (sklenjenih poslov je bilo za 27.995 tisoč EUR). Ponovna poraba bo tudi v prihodnje lahko sledila dinamiki vračil.

SKLAD SKLADOV KOT UČINKOVITA PLATFORMA ZA PREHOD Z NEPOVRATNIH NA POVRATNA SREDSTVA

Z oblikovanjem Sklada skladov je bil tudi v Sloveniji po vzoru tujih praks narejen pomemben premik v smeri prehoda iz nepovratnih na povratne oblike financiranja. Vzpostavila se je ustrezna infrastruktura ter okrepilo znanje deležnikov za koriščenje evropskih kohezijskih sredstev v še večjem obsegu v naslednji finančni perspektivi. Povratna sredstva imajo namreč bistveno večjo učinkovitost kot nepovratna sredstva, predvsem zaradi večjega finančnega vzvoda, multiplikativnih učinkov ter revolving učinka na sredstva državnega proračuna. Z oblikovanjem Sklada skladov se je zagotavljal tudi finančni vzvod s strani zasebnega kapitala, to je finančnih posrednikov bank in hranilnic, kar je hkrati omogočilo tudi široko dostopnost financiranja končnih prejemnikov preko razpoložljive bančne mreže.

Namen tako oblikovanega Sklada skladov je spodbujanje oziroma financiranje trajnostne gospodarske rasti in razvoja, inovacijskih vlaganj ter tekočega poslovanja z dolžniškimi in lastniškimi oblikami financiranja.

Finančni instrumenti so oblikovani na štirih področjih, kjer obstaja tržna vrzel financiranja, in sicer: a) raziskave, razvoj in inovacije; b) konkurenčnost malih in srednje velikih podjetij; c) energetska učinkovitost in d) urbani razvoj.

Finančni instrumenti Sklada skladov končnim prejemnikom omogočajo vrsto prednosti tako z vidika kapitala in nižjih obrestnih mer kot tudi z vidika daljših ročnosti, manjših zahtev in/ali brez zahtev glede zavarovanj ter daljših moratorijev. V fazi implementacije SID banka finančnim posrednikom zagotavlja tudi ustrezno pravno in administrativno-tehnično podporo.

Poleg izbranih finančnih posrednikov se je v neposredno izvajanje finančnih instrumentov, kjer je bilo to potrebno za uspešno črpanje in plasiranje sredstev evropske kohezijske politike končnim prejemnikom, vključila tudi SID banka (v marcu 2019 podpisani aneks k Sporazumu o

financiranju), in sicer za EKP¹ Posojila za celovito energetske prenovi javnih stavb (razpoložljivih sredstev EKP je 6,47 mio EUR), EKP Posojila za urbani razvoj (razpoložljivih sredstev EKP je 4,9 mio EUR) ter za EKP Posojila za raziskave, razvoj in inovacije (RRI; razpoložljivih je 20,8 mio sredstev EKP). Z izvajanjem finančnega instrumenta RRI iz novo vzpostavljenega sklada COVID-19 je SID banka pričela v letu 2020 (na voljo 5 mio EUR EKP sredstev), z namenom učinkovitega odziva na posledice epidemije COVID-19.

Za področje energetske prenovi stavb javnega sektorja so preko SID banke na voljo posojila v vrednosti od 100 tisoč EUR do 15 mio EUR, z ročnostjo od 5 do 25 let, z moratorijem na odplačilo glavnice do polovice ročnosti kredita in z milejšimi pogoji zavarovanja ali brez zavarovanja. Od začetka izvajanja do leta 2023 je bilo za izvajanje tega finančnega instrumenta na voljo skupaj približno 6,5 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike. Po letu 2023 se sredstva za izvajanje finančnega instrumenta zagotavljajo iz vrnjenih sredstev.

Za področje urbanega razvoja so na voljo posojila v vrednosti od 500 tisoč EUR do 7 mio EUR, z ročnostjo od 3 do 25 let, z moratorijem na odplačilo glavnice do polovice ročnosti kredita ter z milejšimi pogoji zavarovanja ali brez zavarovanja. Od začetka izvajanja do leta 2023 je bilo na voljo skupaj približno 5 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike za izvajanje tega finančnega instrumenta. Končni upravičenci za financiranje so zlasti mestne občine. Po letu 2023 se sredstva za izvajanje finančnega instrumenta zagotavljajo iz vrnjenih sredstev.

Za področje lastniškega in kvazi-lastniškega financiranja so bila do leta 2023 na voljo konvertibilna posojila in neposredne naložbe v lastniški kapital v obliki sofinanciranja z zasebnimi investitorji, prek finančnega posrednika Slovenskega podjetniškega sklada. Namen FI je bil, da se izboljša struktura virov financiranja inovativnih podjetij in da se jim omogoči financiranje poslovanja s konvertibilnimi posojili in naložbo v lastniški kapital do točke, ko postane njihovo poslovanje dobičkonosno in tako tudi dostopno za bančno financiranje. Od začetka izvajanja do leta 2023 je bilo za izvajanje tega finančnega instrumenta skupaj na voljo približno 6,5 milijonov EUR sredstev evropske kohezijske politike, saj je bil v letu 2023 izveden prenos 3,5 milijonov EUR sredstev na finančni instrument mikroposojil. Po letu 2023 se finančni instrument ne izvaja, saj vrnjena sredstva trenutno ne zadoščajo za izvedbo novega javnega razpisa.

V letu 2023 so bila za področje razvoja, raziskav in inovacij podjetjem vseh velikosti (od zagonskih ali startup podjetij do samostojnih podjetnikov, mikro, malih, srednje velikih ter velikih podjetij) prek izbranih finančnih posrednic (dveh poslovnih bank) in SID banke v obsegu 70,4 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike na voljo posojila v vrednosti do 10 mio EUR, z ročnostjo do devet let, z daljšim, do triletnim moratorijem na odplačilo glavnice ter z milejšimi pogoji zavarovanja ali brez zavarovanja. Po letu 2023 se sredstva za izvajanje finančnega instrumenta zagotavljajo iz vrnjenih sredstev.

Za področje mikroposojil so bila zagonskim podjetjem, samostojnim podjetnikom, mikro in malim podjetjem prek finančnih posrednikov (hranišnice in javnega sklada) v obsegu 60,2 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike na voljo posojila v vrednosti do 25.000 EUR, z ročnostjo do pet let, z daljšim, do 2,5-letnim moratorijem na odplačilo glavnice ter milejšimi pogoji glede zavarovanja. Po letu 2023 se sredstva za izvajanje finančnega instrumenta zagotavljajo iz vrnjenih sredstev.

Kot odziv na pandemijo covid-19 je SID banka v sodelovanju z MGRT (sedaj: MGTŠ) že v letu 2020 vzpostavila nov Sklad skladov FI COVID-19 v višini 65 mio EUR iz evropske kohezijske politike, namenjen financiranju obratnih sredstev za izboljšanje likvidnosti ter investicij, raziskav, razvoja in inovacij za lažje okrevanje gospodarstva, prizadetega zaradi epidemije covid-19, ter v letu 2024 nadaljevala s plasiranjem mikroposojil preko finančnih posrednikov ter posojil za

¹ *Evropska kohezijska politika;*

raziskave, razvoj in inovacije (RRI) neposredno slovenskim podjetjem z namenom omilitve posledic ekonomske krize zaradi epidemije covid-19. Po letu 2023 se sredstva za izvajanje finančnega instrumenta zagotavljajo iz vrnjenih sredstev. V letu 2024 je bilo v okviru Sklada skladov COVID-19 sklenjenih 822 poslov v višini cca 19,85 mio EUR.

Z mikroposojili COVID-19 je mikro, malim in srednje velikim podjetjem, samostojnim podjetnikom, zadrugam ter socialnim podjetjem na razpolago 60 mio EUR EKP sredstev. Višina kreditov je od 5.000 € do 25.000 €, z ročnostjo od 2 do 5 let, možnostjo moratorija na ½ ročnosti kredita ter financiranjem 100 % upravičenih stroškov, pri čemer se lahko financirajo tudi tisti upravičeni stroški, ki so nastali že od 1. 2. 2020 dalje ter z ugodno obrestno mero.

S posojili za raziskave, razvoj in inovacije COVID-19 RRI, ki se izvajajo neposredno preko SID banke, je podjetjem vseh velikosti in samostojnim podjetnikom na razpolago predvidoma 7,5 mio EUR sredstev, od tega 5 mio EUR sredstev EKP in 2,5 mio EUR sredstev SID banke, za financiranje upravičenih stroškov naložb v opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva, povezana z RRI. Višina kredita je od 10.000 EUR do 2,5 mio EUR, z ročnostjo od 3 do 9 let, možnostjo moratorija za 1/3 ročnosti kredita ter financiranje 100 % upravičenih stroškov, pri čemer se lahko financirajo tudi tisti upravičeni stroški, ki so nastali že od 1. 2. 2020 dalje ter z ugodno obrestno mero.

SID banka je zadnjo tranšo EKP sredstev Sklada skladov COVID-19 v skladu z načrtovano dinamiko v sporazumih o financiranju črpala že v letu 2021 ter Sklada skladov v letu 2022. Aktivnosti v okviru obeh skladov je tako v letu 2023 izvajala pospešeno, da bi do zaključka obdobja upravičenosti porabe sredstev v okviru Operativnega programa izvajanja evropske kohezijske politike, t.j. 31. 12. 2023, realizirala upravičene izdatke v največjem možnem obsegu.

SID banka je skupaj s sodelujočimi finančnimi posredniki ter v okviru neposrednega izvajanja od konca decembra 2018 do konca decembra 2023 sklenila 10.636 poslov v skupni višini preko 500 mio EUR (od tega preko 311 mio EUR iz virov EKP sredstev, upoštevajoč tudi njihovo ponovno uporabo pri finančnih instrumentih mikroposojil in posojil za RRI). V letu 2024 je iz vrnjenih sredstev v okviru Sklada skladov in Sklada skladov COVID-19 skupaj sklenila dodatnih 1.629 poslov v skupni višini cca 47,85 mio EUR.

SID banka, pri kateri je že vzpostavljena ustrezna platforma za nadaljevanje izvajanja finančnih instrumentov, si bo tudi v prihodnje aktivno prizadevala za nadaljnje upravljanje kohezijskih sredstev.

V začetku leta 2023 je SID banka uspešno opravila stebrno oceno Evropske komisije, s čimer je kot edina razvojno spodbujevalna oziroma finančna institucija v Sloveniji pridobila možnost kandidiranja za neposrednega izvajalskega partnerja Evropske komisije in za sklenitev pogodbe z Evropsko komisijo o posrednem upravljanju. To dodatno potrjuje status zaupanja vrednega partnerja tako na ravni EU kot tudi za nacionalne deležnike pri izvajanju kohezijske politike in razvojnih strategij.

Na podlagi uspešno izvedenega upravljanja kohezijskih sredstev Sklada skladov 2014–2020, v okviru katerega je bilo izvedeno celotno črpanje sredstev, razvitih devet finančnih instrumentov, vzpostavljeno sodelovanje z bankami in hranilnicami, ki so zagotovile dodaten finančni vzvod, ter spričo več kot 12.000 sklenjenih poslov v skupni višini malo manj kot 550 mio EUR, si SID banka prizadeva nadaljevati z izvajanjem tudi v programskem obdobju 2021–2027. Decembra 2024 je SID banka oddala vlogo za upravljanje novega holdinškega sklada iz naslova evropske kohezijske politike, vzpostavitev sklada pa je sledila marca 2025 s podpisom sporazuma o financiranju. V okviru novega programskega obdobja je predvidenih pet finančnih instrumentov, ki vključujejo tudi kombinacijo povratnih in nepovratnih sredstev, s čimer bo zagotovljena večja učinkovitost uporabe evropskih kohezijskih virov.

6 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemRS

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju jamstvene sheme za podjetja izhaja iz Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/09 in 42/09, v nadaljevanju ZJShemRS). Republika Slovenija v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev.

Z ZJShemRS je bil vzpostavljen sistem izdajanja državnih jamstev za obveznosti gospodarskih družb bonitetnih razredov A, B in C iz naslova dolgoročnih kreditov, najetih pri poslovnih bankah. Namen zakona je bil sprostitev kreditnega krča, ki je nastal zaradi globalne finančne krize oziroma njenih posledic – predvsem zmanjšana dostopnost do virov poslovnih bank in s tem tudi manjši dotok denarja v slovensko gospodarstvo.

Do konca leta 2010, ko se je zaključil zakonski rok za izdajanje jamstev po tej shemi, je bilo poslovnim bankam od razpoložljive 1,2 milijarde EUR kvote razdeljeno 809,4 milijona EUR jamstvene kvote. Banke so na podlagi prejetih kvot podjetjem odobrile 581 kreditov v skupni vrednosti 840,5 milijona EUR, zavarovanih z državnim jamstvom Republike Slovenije v višini 310,1 milijona EUR. Tako je jamstvena shema za podjetja slovenskim podjetjem pomagala pri pridobivanju potrebnih finančnih sredstev v pogojih takrat trajajoče globalne finančne in gospodarske krize.

V obdobju 2009–2023 je Ministrstvo za finance poslovnim bankam izplačalo 75,4 milijona EUR jamstev. V letu 2024 v shemi ni bila aktivna več nobena kreditna pogodba, zato so bile aktivnosti SID banke omejene na spremljanje terjatev Republike Slovenije za že plačana jamstva, izterjavo v preteklih letih že plačanih jamstev ter prijavo terjatev v insolventnih postopkih kreditorejmalcev prek Državnega odvetništva Republike Slovenije.

7 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemFO

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju jamstvene sheme za fizične osebe izhaja iz Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe (Uradni list RS, št. 59/09, v nadaljevanju ZJShemFO). Republika Slovenija v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev ter nadzor nad namensko porabo kreditov, zavarovanih z jamstvom po tem zakonu.

Z ZJShemFO je bilo fizičnim osebam omogočeno pridobivanje jamstev RS za kredite do višine 100.000 EUR oziroma 10.000 EUR, odvisno od kategorije kreditorejmalcev. Jamstvena shema za fizične osebe kot protikrizni ukrep države je zajemal štiri kategorije kreditorejmalcev in sicer zaposlene za določen čas, kreditorejmalce, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, mlade družine in brezposelne.

Celotna jamstvena kvota po zakonu je znašala 350 milijonov EUR, od tega 50 milijonov EUR za brezposelne kreditorejmalce. Do konca leta 2010 je SID banka na šestih avkcijah poslovnim bankam dodelila 84,9 milijona EUR jamstvene kvote, od tega 16,5 milijona EUR kvote za kategorijo brezposelnih kreditorejmalcev, za obveznosti katerih Republika Slovenija jamči 100-odstotno, za ostale kategorije kreditorejmalcev pa 50 %. Banke so na podlagi prejetih kvot do konca leta 2010 fizičnim osebam odobrile 1.028 kreditov v skupni višini 35,4 milijona EUR, zavarovanih z jamstvom Republike Slovenije v skupni višini 19,3 milijona EUR.

Na dan 31. decembra 2024 je SID banka v shemi vodila še 43 kreditov s stanjem glavnice v skupni višini 1,2 milijona EUR, za katere Republika Slovenija jamči v skupni višini 0,6 milijona EUR.

SID banka v letu 2024 ni prejela nobenega zahtevka banke za unovčenje jamstva (v letih 2010–2023 je skupaj prejela 113 zahtevkov).

8 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO 65. ČLENU ZIUZEOP

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju poroštvene sheme izhaja iz 65. člena Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije covid-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 206/21 – ZDUPŠOP in 21/23 – odl. US; v nadaljevanju ZIUZEOP). Republika Slovenija v petem odstavku 65. člena ZIUZEOP pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z unovčevanjem porošttev, spremljanjem in izvedbo vseh potrebnih ukrepov za uveljavljanje regresnih terjatev ter da po plačilu poroštva preveri izpolnjevanje pogojev po Zakonu o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditjemalcev (Uradni list RS, št. 36/20, 49/20 - ZIUZEOP in 203/20 – ZIUOPDVE; v nadaljevanju ZIUOPOK), na podlagi katerih so poslovne banke odobrile odlog plačila obveznosti iz kreditnih pogodb. Skladno s 13. členom Uredbe o izvajanju 65. člena ZIUZEOP (Uradni list RS, št. 67/20) SID banki za izvajanje poslov v zvezi s poroštveno shemo pripada mesečno nadomestilo, ki je urejeno v pogodbi z Republiko Slovenijo.

Zakon je bil v letu 2020 sprejet kot interventni ukrep na podlagi Začasnega okvira Evropske komisije za ukrepe državnih pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu Covid-19 (2020/C 91 I/01) in njegovih kasnejših dopolnitev. Na podaljšanje izvajanja pooblastila iz 65. člena ZIUZEOP sta vplivala še dva protikoronska paketa zakonov (ZIUOPDVE in ZIUOPDVE), sprejeta ob koncu leta 2020.

Namen ukrepa je bil bankam zagotoviti poroštvo Republike Slovenije za največ 12-mesečne odloge plačil kreditnih obveznosti po ZIUOPOK, ki so bili odobreni pravnim in fizičnim osebam. Razpoložljivi znesek porošttev za odložene kreditne obveznosti je znašal 200 mio EUR. Do zaključka prejema prijav porošttev za odloge plačil kreditnih obveznosti v shemo, to je do 31. 3. 2021, je bilo skladno s 65. členom ZIUZEOP prijavljenih skupno 10.912 odlogov plačil kreditnih obveznosti pravnih in fizičnih oseb, v skupnem znesku 146,3 mio EUR, za plačilo katerih je Republika Slovenija kot porok jamčila bankam v višini 59,0 mio EUR. Delež poroštva Republike Slovenije je znašal 25 % ali 50 % zneska odloženih kreditnih obveznosti, pri čemer je višji odstotek poroštva (50 %) veljal v primeru kreditjemalcev, ki so opravljali dejavnost, za katero je bilo z vladnim ali občinskim odlokom določeno, da se opravljanje storitve oziroma prodaja blaga zaradi epidemije začasno prepove, in v primeru kreditjemalcev, ki so fizične osebe. Glede na izpolnjene pogoje iz ZIUOPOK, 65. člena ZIUZEOP in vladne uredbe je Ministrstvo za finance v letih 2021 in 2022 poslovnim bankam izplačalo poroštva v skupni višini 24 tisoč EUR iz naslova sedmih zahtevkov za unovčenje.

Čeprav se je rok za pridobitev porošttev Republike Slovenije za odloge plačil kreditov že iztekel 31. marca 2021, rok za unovčitev porošttev pa konec leta 2022, je SID banka v letu 2024 izvajala aktivnosti, povezane s to poroštveno shemo. Med te aktivnosti sodijo spremljanje višine terjatev države iz naslova plačanih porošttev in potek izterjave prek poročil bank, prijava terjatev Republike Slovenije v insolventne postopke kreditjemalcev prek Državnega odvetništva Republike Slovenije in poročanje podatkov ministrstvu, pristojnemu za finance.

9 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZDLGPE

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju poroštvene sheme izhaja iz Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitve posledic epidemije covid-19 (Uradni list RS, št. 61/20, 152/20 - ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE; v nadaljevanju ZDLGPE). Republika Slovenija v četrtem odstavku 7. člena ZDLGPE pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za

njen račun opravlja vse posle v zvezi z unovčevanjem poroštev, spremljanjem in izvedbo vseh potrebnih ukrepov za uveljavljanje regresnih terjatev, ter da po sklenitvi kreditne pogodbe in prejemu kreditne dokumentacije od bank formalno pregleda seznam za preverjanje pogojev, po plačilu poročila pa preveri izpolnjevanje pogojev po navedenem zakonu, na podlagi katerih je banka odobrila kredit. Skladno z 12. členom ZDLGPE SID banki za izvajanje poroštevne sheme pripada mesečno nadomestilo, ki je urejeno v pogodbi z Republiko Slovenijo.

Zakon je bil v letu 2020 sprejet na podlagi Začasnega okvira Evropske komisije za ukrepe državnih pomoči v podporo gospodarstvu ob izbruhu Covid-19 (2020/C 91 I/01) iz 19. marca 2020 (Začasni okvir) in kasnejših dopolnitev Začasnega okvira.

Namen ZDLGPE kot interventnega ukrepa, ki je odrazil odziv Vlade Republike Slovenije na krizne razmere, ki so nastale v času epidemije COVID-19, je bil zagotoviti potrebno likvidnost slovenskemu gospodarstvu za omilitev posledic COVID-19 in preprečiti hujšo gospodarsko škodo, in sicer z bančnimi krediti, zavarovanimi s poroštvom Republike Slovenije, ki z namenom varovanja finančne stabilnosti zagotovi ustrezno pokritje kreditnega tveganja bank.

Skupni znesek glavnice kreditnih pogodb, sklenjenih v skladu z ZDLGPE, in za katere velja poroštvo Republike Slovenije, je bil omejen na 2 milijardi EUR. Delež poročila je znašala 70 % glavnice kredita, odobrenega velikemu podjetju oziroma 80 % glavnice kredita, odobrenega mikro, majhnemu ali srednjemu podjetju (MSP).

Do roka za prijavo konec junija 2021 je bilo v poroštevno shemo po ZDLGPE uvrščenih v skupni višini 83,4 milijona EUR glavnice kreditnih pogodb, za plačilo katerih Republika Slovenija kot porok jamči v višini 60,9 milijona EUR. Država je z začasnim ukrepom v obliki bančnih kreditov, zavarovanih s poroštvom Republike Slovenije, zagotovila likvidnost slovenskemu gospodarstvu za omilitev posledic COVID-19 in preprečila hujšo gospodarsko škodo.

Ne glede na to, da se je rok za pridobitev poroštev Republike Slovenije za likvidnostne kredite iztekel 30. junija 2021, je SID banka v letu 2024 nadaljevala z izvajanjem določenih aktivnosti, ki v zvezi s poroštevno shemo še vedno potekajo. Prav tako se tekoče spreminja statistika, ki omogoča oceno rezultatov ukrepa. Aktivnosti SID banke v letu 2024 so obsegale spremljanje poročil bank o stanjih neodplačanih kreditov za ugotavljanje potencialne izpostavljenosti Republike Slovenije iz naslova poroštev, obračun poroštenih premij, obdelavo zahtevkov bank za unovčenje in izplačila poroštev, preverjanje izpolnjevanja pogojev za unovčitev v roku enega meseca po plačilu poročila, zbiranje podatkov o višini terjatev Republike Slovenije in poteku izterjave plačanih poroštev, prijavo terjatev Republike Slovenije v insolventne postopke kreditnojemalcev prek Državnega odvetništva Republike Slovenije, in vsa potrebna poročanja ministrstvu, pristojnemu za finance.

Na dan 31. decembra 2024 je stanje neodplačanih glavnice kreditov skupaj znašalo 11,7 milijonov EUR, za plačilo katerih Republika Slovenija kot porok jamči v višini 8,7 milijona EUR.

10 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSJS

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju stanovanjske jamstvene sheme za mlade izhaja iz Zakona o stanovanjski jamstveni shemi za mlade (Uradni list RS, št. 54/22, v nadaljevanju ZSJS).

Republika Slovenija v prvem odstavku 4. člena ZSJS pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev ter nadzor nad namensko porabo kreditov, zavarovanih z jamstvom po tem zakonu, na podlagi poročil bank. Pooblastilo SID banki obsega tudi javno objavo povabila bankam k oddaji ponudb za dodelitev jamstvenih kvot. SID banka po poteku roka za oddajo ponudb za dodelitev

jamstvenih kvot izvede oceno prejetih ponudb z vidika izpolnjevanja pogojev in meril iz zakona, Uredbe o izvajanju ZSJS (Uradni list RS, št. 75/22; v nadaljevanju uredba) in povabila. SID banka v imenu in za račun Republike Slovenije nato z izbranimi bankami sklene pogodbe o dodelitvi jamstvenih kvot. Zakon še določa, da bo Republika Slovenija izdajala jamstva po tem zakonu najdlje do 31. 12. 2032. Skladno z 28. členom uredbe, SID banki za izvajanje poslov v zvezi z jamstveno shemo pripada letno nadomestilo.

Namen ukrepa jamstva države za stanovanjske kredite je omogočiti mladim, ki prvič rešujejo stanovanjsko vprašanje, lažji dostop do stanovanjskih kreditov ob jamstvu Republike Slovenije.

Republika Slovenija po zakonu bankam jamči v višini 100 % glavnice in pogodbenih obresti. Jamstvo ne pokriva stroškov izterjave in zamudnih obresti. Skupni znesek jamstvenih kvot po zakonu znaša 300 milijonov EUR letno in se lahko letno obnavlja v tej višini do 31. decembra 2032. SID banka lahko znotraj posameznega koledarskega leta objavi več povabil v kolikor je za to izražen interes bank in razpoložljiva jamstvena kvota ni bila v celoti razdeljena.

SID banka je v tudi v letu 2024 objavila povabilo bankam k oddaji ponudb za dodelitev jamstvene kvote. Na povabilo se je s ponudbo odzvala ena hranilnica, kateri je bilo januarja 2024 dodeljenih tri milijone EUR jamstvene kvote za obdobje enega leta. Informacije o razdelitvi jamstvene kvote so bile objavljene na spletni strani SID banke. Skrajni rok za sklenitev kreditnih pogodb iz naslova dodeljene kvote se je iztekel 31. januarja 2025.

Jamstva države po ZSJS v letu 2024 niso bila koriščena. Osnovni namen zakona je sicer bil, da banke stanovanjske kredite mladim za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja odobravajo kot izjemo od makrobonitetnih omejitev Banke Slovenije, ki so veljale v letu 2022. Če upravičenec z nizko kreditno sposobnostjo ne bi izpolnjeval pogojev za najem kredita po redni ponudbi banke, bi lahko pridobil stanovanjski kredit z jamstvom države po zakonu pod pogojem, da bi izpolnjeval potrebne pogoje iz zakona in uredbe. Zaradi spremembe Sklepa Sveta Banke Slovenije o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja potrošnikov, 1. julija 2023, se je ciljna skupina upravičenih posameznikov dodatno zožila. Z novelo zakona o makrobonitetnem nadzoru bančnega sistema in sprejemom novih sklepov Banke Slovenije so se v sredini leta 2023 omilile pomembne omejitve v ZSJS, povezane z dostopom do kreditov z jamstvom za potrošnike z nizko kreditno sposobnostjo. Po sprostitvi makrobonitetnih ukrepov so do kreditov iz redne ponudbe bank prišli tudi prej kreditno manj sposobni kreditjemalci, kar je posledično zmanjšalo relevantnost državnih jamstev po ZSJS.

V letu 2024 so se v jamstveni shemi vodila neodplačana stanja za pet stanovanjskih kreditov, odobrenih s strani dveh kreditodajalcev, ki so bili v shemo uvrščeni v letu 2023. Ročnost kreditov v shemi je med 20 in 30 let, kar je najvišje zakonsko dovoljena ročnost. Na dan 31. decembra 2024 je bilo skupno poročano stanje glavnice kreditov v shemi v višini 528 tisoč EUR. SID banka je podatke o potencialni izpostavljenosti Republike Slovenije iz naslova jamstev v zahtevanih rokih skladno z uredbo poročala ministrstvu, pristojnemu za finance.

V letu 2024 ni bilo unovčenih jamstev po zakonu. Banka lahko unovči jamstvo za kredit po ZSJS ob odstopu od kreditne pogodbe ali ob končni zapadlosti obveznosti.

11 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO PO ZORZFS

SID banka je v letu 2024 vzpostavila interne pogoje in podporo za izvajanje pooblastila Republike Slovenije. Sodelovala je pri uskladitvi podzakonskih določil za poročstvo gospodarskim subjektom, sprejetih z vladno uredbo marca 2024 (Uradni list RS, št. 27/24), ter se prilagodila spremembam pogojev kreditiranja fizičnih oseb, uveljavljenih z novelo zakona ZORZFS-A septembra 2024 (Uradni list RS, št. 81/24). Prav tako je izpolnjevala mesečne poročevalske obveznosti do Ministrstva za finance in Službe vlade za obnovo po poplavih in plazovih.

Za poročila Republike Slovenije fizičnim osebam je z zakonom določena kvota v višini 200 milijonov EUR, gospodarskim subjektom pa v višini 500 milijonov EUR. Država poročilo izda banki, pri čemer ZORZFS ne predvideva sklenitve posebne poročitvene pogodbe, saj se poročilo izda na podlagi samega zakona. Zakon predvideva izdajo poročil do 31. decembra 2025 za gospodarske subjekte oziroma do 31. decembra 2026 za fizične osebe.

Poročilo fizičnim osebam je predvideno v višini 100 % glavnice kredita, pogodbene obresti pa so subvencionirane v celoti. Za gospodarske subjekte država s poročilom krije 80 % glavnice kredita odobrenega mikro, malim in srednje velikim podjetjem oziroma 50 % glavnice kredita velikim podjetjem, kreditjemalcem pa subvencionira do 30 % pogodbene obresti, ki kot nepovratna sredstva predstavljajo državno pomoč de minimis.

Za fizične osebe je po zakonu višina glavnice omejena na 200.000 EUR, pri čemer vsota zneska kredita za obnovo doma, zavarovalnine, prejetih donacij in prejetih javnih sredstev za isto škodo ne sme biti večja od ugotovljene dejanske škode. Krediti bi se izdajali z največ 20-letno ročnostjo (ob morebitnem reprogramu 25 let). Za gospodarske subjekte je po zakonu višina glavnice omejena na največ 30 % čistih prihodkov od prodaje v letu 2022, vendar ne več kot 10 milijonov EUR, ročnost kredita pa največ 10 let.

Zakon določa tudi omejitve višine obrestne mere in sicer za fizične osebe mora fiksna obrestna mera biti vsaj 20 % nižja od trimesečnega EURIBOR na dan vloge za kredit in vsaj 10 % ugodnejša od redne ponudbe banke, prav tako fizična oseba ne plača stroškov odobritve, spremljave ali drugih stroškov, razen stroškov zavarovanja in izterjave. Za gospodarske subjekte mora biti fiksna obrestna mera nižja od trimesečnega EURIBOR ter hkrati od obrestne mere v redni ponudbi banke za primerljiv kredit in od izhodiščne obrestne mere Evropske komisije, določene v skladu s Sporočilom Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj povečane za 60 bazičnih točk.

Ne glede na to, da je izvajanje poročil omogočeno vsem bankam in hranilnicam, ki poslujejo v Republiki Sloveniji, zakon bankam ne nalaga obveznosti odobritve kredita s poročilom po zakonu. Banke v letu 2024 v poročilni shemi tako niso sodelovale ne s krediti gospodarskim subjektom, niti s krediti fizičnim osebam. Med razlogi za svoje ravnanje so izpostavile omejen krog potencialnih upravičencev do poročila, ki so geografsko omejeni na, v poplavah in plazovih iz avgusta 2023, prizadete gospodarske subjekte in posameznike, ter hkrati poudarile, da so takoj po začetku poplav hitro ukrepale s ponudbo posebnih ugodnosti pri svojih bančnih produktih za pomoč strankam pri sanaciji škode. Banke so v praksi zaznale, da v nasprotju s pričakovanji ni bilo večjega povpraševanja po kreditih s poročili med strankami, zato so zadevnim strankam prilagojeno bančno ponudbo kreditov ocenile kot zadovoljivo za potrebe obnov po poplavah in plazovih.

12 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZVO-2

SID banka je na podlagi 181. člena Zakona o varstvu okolja (ZVO-2) tudi v letu 2024 izvajala funkcijo uradne dražiteljice v imenu Republike Slovenije in za njen račun na dražbah pravic do emisije toplogrednih plinov.

Banka je v letu 2024 kot uradna dražiteljica emisijskih kuponov sodelovala na 142 dražbah, na katerih je bilo prodanih skupaj 2.052.500 enot pravic. Znesek kupnine je znašal 132.876 tisoč EUR. V letu 2024 je bilo izvedenih šest dražb emisijskih kuponov za letalske prevoznike. Prodanih je bilo 8.500 enot pravic, znesek kupnine je znašal 545 tisoč EUR.

Banka v imenu Republike Slovenije na dražbah, ki jih organizira skupni dražbeni sistem držav članic EU (borza European Energy Exchange), prodaja količine emisijskih kuponov, ki jih je določila Evropska komisija, prejeto kupnino pa prenese na račun Republike Slovenije.

13 UČINKI FINANČNIH STORITEV

13.1 Struktura novih kreditov v letu 2024

Banka je prek poslovnih bank in hranilnic na dan 31. decembra 2024 posredno financirala 750 končnih upravičencev in neposredno 1.064 kreditojemalcev. V okviru razvojnega in protikriznega delovanja (interventna vloga odprave posledic ukrajinske in energetske krize) je bilo v letu 2024 s sredstvi SID banke sklenjenih za 187 milijonov EUR kreditov, v največjem številu malih in srednjih podjetij (MSP). Zneskovno v zadnjih letih sicer prevladujejo večja podjetja. Struktura kreditnega portfelja banke po ročnosti odraža usmerjenost SID banke v dejavnosti, skladne z ZSIRB in ZZFMGP. Skoraj vsi krediti so dolgoročni s spremenljivo obrestno mero.

Nova financiranja so se v letu 2024 izvajala pretežno neposredno v obliki kreditov podjetjem s statusom državne pomoči (zlasti v okviru instrumentov finančnega inženiringa), preostalo pa kot sindicirana posojila ali kot posojila občinam in širšemu javnemu sektorju. Zlasti pri zadnjem je bilo občutiti znižanje konkurenčnosti cen SID banke pri produktih, kjer razpolaga z namenskimi viri razvojnih institucij ali z lastnimi viri, ki postajajo vse dražji glede na predvsem ugodne kratkoročne vire poslovnih bank.

V letu 2024 se je nadaljeval trend upadanja obsega novih kreditov, ki je predvsem posledica manjšega povpraševanja po financiranju investicij zaradi negotovih geopolitičnih razmer in visoke likvidnosti gospodarstva, ki se kaže v visoki stopnji varčevanja gospodarskih družb. Glede na gospodarsko rast, ki je v letu 2024 znašala 1,6 %, proticiklično delovanje SID banke ni bilo potrebno.

Porazdelitev med velikostnimi razredi se je v 2024 v primerjavi z obdobjem 2017-2023 nekoliko spremenila v prid podpori velikih podjetij (58 %), medtem ko je delež podprtih MSP nekoliko upadel. Delež danih kreditov srednjim, majhnim in mikro podjetjem se je v 2024 glede na primerjalno obdobje najbolj znižal v segmentu majhnih enot, in sicer na 12 %. Najmanjši delež vrednosti, 3 % novih kreditov je bil dan mikro enotam, kjer v 2024 beležimo visok padec tudi po številu danih kreditov, in sicer iz 33 % v primerjalnem obdobju, na 7 %. Po številu odobrenih kreditov je bil največji delež, 48 %, namenjen majhnim podjetjem, kar je enako povprečju primerjalnega obdobja.

13.2 Ocena učinkov na gospodarsko aktivnost

Učinki financiranja se lahko izrazijo tudi v njihovem prispevku k spodbujanju BDP, izvoza, prodaje in ustanavljanju novih delovnih mest. Za tovrstne ocene SID banka uporablja ocene multiplikativnih učinkov svojih aktivnosti, ki so predmet izračunov raziskav Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Po tem metodološkem pristopu je bilo skupaj podprtega za 0,83 mrd EUR dodatnega BDP, 2,05 mrd EUR dodatne prodaje, 0,95 mrd EUR dodatnega izvoza in podprtih okoli 4.900 novih delovnih mest.

Učinki financiranja se lahko izrazijo tudi v njihovem prispevku k spodbujanju BDP, izvoza, prodaje in ustanavljanju novih delovnih mest. Za tovrstne ocene SID banka uporablja ocene multiplikativnih učinkov svojih aktivnosti, ki so predmet izračunov raziskav Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Po tem metodološkem pristopu je bilo v letu 2024 skupaj podprtega za 0,83 mrd EUR dodatnega BDP (v letu 2023: za 0,9 mrd EUR; v letu 2022: za 1,3 mrd EUR), 2,05 mrd EUR dodatne prodaje (v letu 2023: 2,1 mrd EUR; v letu 2022: 3,2 mrd EUR), 0,95 mrd EUR dodatnega izvoza (v letu 2023: 1,0 mrd EUR; v letu 2022: 1,4 mrd EUR) in podprtih okoli 4.900

novih delovnih mest (v letu 2023: okoli 5.200 novih delovnih mest; v letu 2022: okoli 7.800 novih delovnih mest).

Največji učinki so bili v letu 2024 doseženi v Savinjski regiji, kjer je spodbujeni BDP glede na BDP regije znašal 0,7 %. V ostalih regijah se je delež spodbujenega BDP regije večinoma gibal med 0,1 in 0,4 %. Najnižji delež spodbujenega BDP je bil v Pomurski regiji, in sicer 0,01 %. V povprečju 2024 je bilo v regijah spodbujenega 0,2 % BDP. Glede na primerjalno obdobje 2017-2023 se je povprečni delež znižal za 0,4 odstotne točke.

14 SKLEPNE UGOTOVITVE

SID banka je v letu 2024 v skladu s svojim poslanstvom in strategijo delovala kot zanesljiv steber financiranja slovenskega gospodarstva in infrastrukture. Globalno gospodarsko okolje v letu 2024 je bilo zaznamovano z nadaljevanjem geopolitičnih napetosti, ki so vplivale na trgovinske poti in svetovne dobavne verige. EU je dosegala le nizko gospodarsko rast, kar je vplivalo tudi na slovensko gospodarstvo.

V letu 2024 je bilo sklenjenih za blizu 200 milijonov EUR novih kreditov. Skupni kreditni portfelj je znašal 1,51 mrd EUR in se je skladno s splošnim upadom povpraševanja po podjetniških posojilih v slovenskem bančnem sistemu v primerjavi z letom prej znižal (2023: 1,67 mrd EUR). Bilančna vsota SID banke je konec leta 2024 znašala 2,7 milijarde evrov, kar je 1,5 odstotka več kot leto prej. Delovanje SID banke je tako v letu 2024 po metodi makroekonomskih multiplikatorjev v slovenskemu gospodarstvu prispevalo k dodatnim 2,05 mrd EUR prodaje, 0,83 mrd EUR BDP, 0,95 mrd EUR izvoza in ohranitvi ali nastanku okrog 4.900 delovnih mest.

O poročilu o poslovanju SID banke v letu 2024 je na področju, ki je predmet ZZFMGP, pripravila mnenje tudi **Komisija za pospeševanje mednarodne menjave, oblikovana na podlagi 13. člena ZZFMGP** (v nadaljnjem besedilu: Komisija). Ta ugotavlja, da se poslovanje pooblaščenih institucij na področju zavarovanja v imenu in za račun RS izvaja uspešno in v skladu z ZZFMGP ter pogodbo, sklenjeno med SID banko in MF, zlasti pa s sprejetimi odločitvami ter usmeritvami Komisije.

15 USMERITVE VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE SID BANKI GLEDE IZVAJANJA JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSIRB / ZZFMGP

Računsko sodišče je v Revizijskem poročilu št. 3261-1/2011/155 z dne 27. novembra 2015 vladi priporočilo, naj podrobneje prouči vsakoletno poročilo SID banke o izvrševanju javnih pooblastil na podlagi določil ZSIRB v delu, ki se nanaša na izvajanje poslov v imenu in za račun RS, in SID banki posreduje ustrezne usmeritve. Na podlagi zgoraj navedenega je vlada preučila zgoraj navedeno priporočilo Računskega sodišča in ugotavlja, da usmeritve, ki bi jih vlada glede na priporočilo Računskega sodišča podala SID banki, izhajajo že iz ZZFMGP, ZSIRB ter drugih zakonov, v skladu s katerimi SID banka sicer deluje.

Vlada meni, da dodatnih usmeritev SID banki glede izvajanja javnih pooblastil ne more podati, ker za to nima ustrezne pravne podlage.